

جریدہ علیہ

مشیتِ جلیلہ اسلامیہ ناکِ جریدہ' رسیہ سید

ذی القعدہ ۱۳۳۷

عدو ۴۸

آیدہ بر نشر اولنور

بشخی سنہ

حکمت تشریع و یا من سن شریع

۶

سبحان الذی خلق الأزواج کلها مما
تنبت الأرض ومن أنفسهم ومما لا یعلمون

حکمت باهره نه اید نام اولور؟ کافه افعال وشرایع حکم و غایاتی وارد در ، فقط
انی علی التفصیل احاطه اید ما بکل کمز حد ذاته حکم و غایاتک بولونما منی اقتضا
اجتز . بعضی افعال وشرایع بر طاق حکم و غایات بولور که « ای اعلم مالا تعلمون »
نظم جلیلی موجب چه انی الله ذوالجلال لدن ماعدا هیچ بر فرد سیله من ، از باینه معلوم اولدینی
اوزره بر شی حقیقه عدم علم الک عدمه دلیل دکلدر .

خلق و امر باریده کی غایاتک هسی بر غایه ده طویلانیر که « اکا منتهی الغایات » دینره اوده
« الهیت حق » در : وان الی ربک المنتهی . منتهی الغایاتک دوشنده دیگر بر غایه وارد در که
مادونه نظراً غایه ، مافوقه نظراً وسیله در ، الک دوشنده دیگر بر غایه ... الخ وارد در .
منتهی الغایات اولان الهیت حقیق ماوراسنده هیچ بر معلوم ، هیچ بر مطلوب ، هیچ بر
مذکور بوقدره انجیق عدم محض وارد در . موجود انجیق بر تک اولان الله ایله مصنوعاتی در .
مصنوعات افعالک آماری ، افعالیه صفاتک ناری در ، صفاتی ذاتیه قائم اولوب
لوازم داندنددر . بتون مخلوقات بر الالهک ، بر خالقک ، بر فاعلک ، بر عالمک صنعی در ،
موجودات پر بادشاهلری بولان عا کر کبی در که پادشاه بعضینی بعضینی ایله حفظ ایدر ،
بعضینک مصالحی بعضینی ایله تنظیم ایدر ، بعضینک بوشلفی بعضینی ایله طولدر در ،
بعضینی بعضینی ایله تقویه ایدر ، بعضینه بعضینی ایله امداد ایدر ، بعضیندن آلوب
بعضینه ضم ایدر .

جناب حق حکمتی مقتضای اوزره هر حق ایچون بر جاحد ، هر صواب ایچون بر
معاند ، هر نعمت ایچون بر حاسد ، هر شر ایچون بر راند (طالب) اقامه ایتمشدر .
حکمت باهره انجیق بری برینه ضد و مقابل اولانلری خالق ایتمک ایله تام و کامل اولور .
قدرت قاهره ، مثبت نافذ انجیق یکدیگرینه ضد و مقابل اولانلری یاراتیق ایله منجلی

و ظاهر اولور . حکمت علم و قدرته تابعدر ؟ علم و قدرتی زیاده اولان ذلک حکمتی ده زیاده . ولور . حکمت الهیه دائما ذواتده ، صفاتده ، افعالده ، مقابلات و متضادات ایجاد ایتیمی اقتضا ایدور ؟ کمال قدرت و ربوبیتنه دان اولمق اوزره مخلوقات متشوع قیلور . مقابلات و متضاداتی یاراتمی نفی ایتک ، اسماء حسنی و صفات علیانک آناری ، احکامی مقتضای نفی ایتیمی استلزام ایدر . اسماء و صفات الهیه دن هر برینک حکمی و اثری وارد که کمال انجیق آنکه ظاهر اولور . فی الواقع اسماء و صفات سبحانیه فتنده ، حد داننده کامل ایسه ده آثار و احکامک ظهیری ده اسماء و صفاتک کالنددر که هیچ بر وجهله تعطیلی جائز دکادر . از جمله قادر اسم جلیلی بر مقدور ، خالق اسم جلیلی ده بر مخلوق اقتضا ایتدیکی کی و هاب ، رزاق ، منان ، لطیف ، جواد ، مانع ، ماضی ، معز ، مذل ، مقدم ، مؤخر ، غنی ، غفار ، حلیم ، رؤف ... الخ اسماء حسنه ده آثار و احکامی اقتضا ایدر . مخلوق ، مرزوق ، مغفوره ، مرحوم ، مغفوعه بر لومغزه خالق ، رزاق ، غفور ، رحیم ، غنی کی اسماء حسنه کمالی فصل ظاهر اولور ؟ خلقک هپی مطیع ، هپی منقاد ، هپی عابد ، هپی حامد اولیدی صفات علایا اسماء حسنه دن یک چوغی تعلیفسز ، اثرسز قایلر ایدی ، غنی و مفقرت ، صفح و تجاوز ، عز و قهر ، عدل و حکمت صفتلرینک اثری ظاهر اولماز ایدی . خلق امت واحده اولسیدی کمال ملک و نعمت و تصرف قانت اولور ایدی . چونکه ملک باری مقدور ایدن مقدور واحد اوزره تصرف ایتکه مقصور اولورسه دیگر مقدوری یا ایتادن عاجز اولورده . محجزندن طولانی ترک ایلش اولور ؛ یا خود او دیگر مقدورده بولان تصرفده کی حکمتی بیلمزده جهلندن طولانی ترک ایتش اولور . هر ایک حالده ملک باری بی مقدور واحد قصر ایتک قبیله اوله جفتندن اقدر القادرین ، اعلم العالمین ، احکم الحاکمین اولان الله ذوالجلالک ملککنده کی تصرفی اصلا مقدور واحد مقصور اوله ماز . غایه الکمال ایله کمال انجیق عطا و منعه ، خفض و رفعه ، ثواب و عقابه ، اکرام و اهانه ده ، اعزاز و اذلاله ، تقدیم و تأخیره ، ضرر و فئده تصرف نام ایله تصرف ایتکددر . مادامکه اسماء و صفات الهیه تک هر حالده آثار و تعلقاتی ظهور ایدر ، بو آثار و تعلقاتده انجیق مقابلات و متضادات ظاهر اوله جقددر ؛ بالضروره مقابلات و متضاداتده ظهوره کله جکدر .

اسماء الهیه دن بعضی اسماء مزدوجدر : معز و مذل ، خافض و رافع ، قابض

و باط کبی: صفات الهی بدن به بعضی ده صفات متقابله در: رضا و سخط، حب و بغض، عفو و انتقام کبی. بواسطه صفات شبه یوق که برر کالدر، یوقه جناب باری اوصاف ایه متصف اولر، او اسما ایه تسمیه لئز ایدی. بواسطه صفات کمال اولونجه یا مقتضای معطل اولور، بواسطه حد دانسته صفات کالک تعطیلی مستلزم اولور؛ یا خود احکامه لایق اولدینی محلدن بشقه بر محله تعلق ایدر، بواسطه نقص و عیدر، جناب باری آندن مزهدر. ارتق کمال اولان اسما و صفاتک احکامه لایق اولدینی محله تعلق ایده جکی تعین ایدر.

صفات جلیله سبحانه دن ملک صفی سائر صفات کمالی مستلزمدر. چونکه حیاتی، قدرتی، اراده سی، سمعی، بصری، کلامی، کنیه سیله قائم بر فعل اختیاریسی اولیان ذاته ملک حقیقی نامک ثبوتی مستحیل اولور. امر ایتمار، نهی ایتمار، ثواب و یرمان، عقابده بولونمیان، اعطا ایتمار، مانع اولیان، اعزاز ایتمار، اذلال ایتمار، اکرام ایتمار، اهانده بولونمیان، انعام و احسان ایتمار، انتقام آلمیان، یوکسلیتمیان، ایندیرمیان، اطرافه ایلمچلیرنی کوندیرمیان ذات نصل اولورده ملک صفی ایه (مالکیت ایه) و صفلیتر؛ کمال ملکده حمده مقرون اولور.

— وله الحمد فی السموات والارض و عشا و حین تظهرون —

اسماء حساندن «شکوره» اسم جلیلک کمالی یک چوق متقابلات و متضاداتی یار آتقی ایه ظاهر اولور. شوبله که: جناب حقّه شقلاً، سرعاً، فطره شکر ایتک واجدیر، شکرک و جوبی هر واجیک و جوبندن ده ظاهر در. قوله اقدینه قارشو حمد، توحید، محب، نعمت و احسانلیرنی ذکر، تعظیم، تکییر، خضوع واجب اولور. شکر جناب حقک اک سودیکی بر نشیدر، توانیده یک چوقدر. مخلوقات یار آتقی، انلره بر طاقم کتابلر ازال ایتک، انلر انچون شرایع وضع ایتک کمال شکرنی موجب اوله جق بر طاقم اسبابی ده یار آتقی استلزام ایدر. جناب حق شکرک چوغالسی سودیکندن ناشی ناسی خلق، دین، رزق، صحت، اجل .. الخ خدمت و صلونده متفاوت اوله رق یار آتشدیر. غنی فقیری، مؤمن کافری، عاقیده اولان ذات خسته نه دوچار اولان ذاتی کوردیمی جناب حقّه چوق شکر ایدر، وردیکی نعمتک قدرینی بیایر. انسان اعداسک اضمحلال

وهلاک کردن سوکره زها زیاده شکر ایدر، حریدن سوکره صالحک نعمتی ده ایں تقدیر ایدر، انواع عن وبلا یا اولمیدی عاقبت قدر و قیمتی ییلمز ایدی .

والحادثات وان اسابک بؤسها فهو الذی انباک کیف نعبها

نعمتک اک زیاده مدیری انحق بلای طامش اولاز، فکرتک زیاده شدتی ده انحق فقر و احتیاج آجیلرینی طامش اولان بیلیر . قبح یارادماش اولمیدی حن و جالک مزیتی ، دار جحیم اولمیدی دار نیک قدر و شرف و منزلتی ییلمز ایدی؟ بردوزی به کوندوز و یا بردوزی به کجه اولمیدی کونه و زک و یا کجه نک مزیتی آکلاشیلر ایدی؟ کفر و فوق اولمیدی ایمان و عمل صالحک شرف و مزیتی فصل ییلمز ایدی؟ هوس و نفس اماره یارادماش اولمیدی صبره مجاهده نفس، مخالفت هوا حاصل اولورمی ایدی؟ فقر و احتیاج اولمیدی صدقه ، ایشار ، مواسات کبی فضائل بولورمی ایدی؟ ایسته بوندن طولای مکانه و مخاوف اسباب خیرات و لذات عد اولونمشدر . سعادت و استراحتی انحق مصائب و مکاره تحمل ایله نائل اولور .

— حفت الجنة بالمکاره وحفت النار بالشهوات —

بناءً علیه ضا وظلمتی ، لیل و نهاری ، سما وارضی ، علو و سفلی ، جنت و ناری ، طیب و خبیثی ، سدره المنتهی و شجرة الزقومی ، لیل و قدر و لیل و بای ، ملائکه و شیاطینی ؛ ارواح علویه نک اطیب ، انکی ، اطهر و اشرفی ، ایمان و صلاح و هدایت سفیری اولان جبریل امین ایله ارواحک اجبت ، انجس و شریری ، هر شره داعی اولان ابلیس لعینی ؛ مؤمنین و کفاری ، ابرار و فجاری ، داه و دوابی ، حر و بریدی ، الم و لذتی ، حزن و مسرتی ، حیات و موتی ... الخ یاراتمق : تام حکمت ، تمام قدر تدندر .

جناب حقک حکمتی تغیر ایتمز ، علمی نقص قبول ایتمز ، قدرتی کسب ضعف ایتمز ، هر آن حی و قیوم ، عزیز و حکیم در . باطل اوله رق هینچ برشی یار اتمامشدر .

الم ولدت انسانه اموره ضرر دیر — جناب حق انسانیت لذت و الم ، سرور و حزنه ، فرح و غم معروض اوله رق یار اتمامشدر . انسانک معروض اولدینی الم ایکی نوع اولور : بریت الم حسی ، دیکرینه الم عقلی دینیر . الم حسی انسانک ترکیبی طبعی ، هیئت جهتدن عارض اولور . چونکه انسان مواد متفاوت متضاده دن مرکبدر . بونلرده من کل وجه اعتدال متعذر

و یا متسرور، بومواد متضاده حد اعتدالین خروج ایدر، بوجهتدن انسانده الم حاصل اولور.
الم عقلی بی نوعی جهتدن عارض اولور. انسان بالکثر ناشه یشایه من، بی نوعی
ایله برلکده یشایه بیلیر، انسانلرک بربرینه ضد و مقابل لذتلی، مطلبیری واردوکه
بونلرک جمعی ممکن دکلدر. بری برینه ضد و مقابل اولان لذتلی و مطلبیلردن بری
حاصل اولونجه دیگری بالطبع قانت اولور. هر فرد دائما لذات و مطالبک حصولی
ایچون دیگرلرینک کندی مطالب وارداتنه موافقت ایتملی اراده ایدر؛ لذات
و مطالبی متعارض و متضاد اولان انسانلرک بالطبع اراده لری ده متعارض و متضاد
اولور. انسان اراده نه مخالف و معارض دیگر براراده به شعوری لاحق اولدی بی هر حالده
اله دوچار اولور؛ انسان دیگرلرینک اراده نه قارشو هانکی وضعیتده بونورسه بولسون
مطلقا الم و متفق طویه جقدر. انسان دیگرلرینک اراده نه موافقت ایدرسه کندی
اراده سی فوت ایده جکندن طولانی کنیدیسه الم و مشقت حاصل اولور. دیگرلرینک
اراده نه مخالفت قیام ایدرسه انلر مطالب و لذتلیرینک حصولی اوغورنده اکا ادا و جفا
ایدرک مراداتی تعطیل چالیشه جققرندن یه بویه جه الم و عذاب حاصل اولور. بیچاره
انسان کندی اراده نه مخالف اولان اراداته موافقت ایتمده، مخالفت ایتمده هر حالده
الم و مشقت دوچار اوله جقدر. خصوصیه ارادات فاسده، اعمال مضره اولدینتی بیلدیکی
اموره موافقت ایده. لذتده بویه در: اراده سی غالب اولورسه، ارزوسی برینه کلیرسه
انسانده لذت حاصل اولور.

انسان ایچون الم لایب و ضروری اولونجه، المک الله حقته، رضایاری حقته، متابعت
رسول کبریا حقته، اولسی هر حالده ناس اوغورنده. رضای ناس، و مرادات ناسی تحصیل
اوغورنده اولسندن اولی واقع اولور. انسان بالانک، المک بودار ابتلا ده انقطاعی؛
دار جزاده لذتی، قاقبتده کی مسرتی یحقی تصور ایدنجه المک یوکی، بالانک اغیرانه
قولایلشیر، خفیقلر.

سوره حلیله فرمأنده که «وجعلنا بضمکم لبعض فته» نظم جلیلی موجب جه جناب حق
بعضیمزی بعضیمز ایچون فته قلیبور. اولیاء الله اعداء الله ایله مبتلا اولبور. بو ابتلا
اولسیدی صبر، رضا، توکل، جهاد، عفت، شجاعت، حلم، عفو، صفح فضیلتلی

ظاهر اولمز ایدی . جناب حق اولیاسته بوکالات ایله اکرام ایدر ، بوکالاتک انلرده ظهورنی سور .

فی الواقع بوابتلا ، بوفته بر لمدر ، بر مشقندر ، فقط بونی بر لذت ، بر فرح تعقیب ایدیور . الم لذتک لازم متقدمی اولیور . لازمسن ملزومک وجودی مستحیل اولمغله بومادی بولونمقسنین اوعواقب ظهور ایچیور ، مبادی الیم ، فقط المی منقطع ؛ عواقب ایسه لذت ، فقط لذتی دایم در .

اجل عطاء رحمان شه ، یوق که ایماندر ، بونک مکافاتی ده آنجیق امتحان ایله تحقیق ایدر . (ولقد فتننا الذين من قبلهم فاعلمن الله الذين صدقوا وعلمن الكاذبين الآية) نظم کریمی موجبجه جناب حق صادق کاذبین ، مؤمن کافردن ، شکور و کفور دن متین اولق ایچون هر حالده مخلوق امتحان واختیار ایده جک ، صادق ایله کاذب ، مؤمن ایله کافر ، شکور ایله کفور تبین ایلیه جکدر . ایسته بوتیین بر فتنه ، بر محتدر . اعلم العالمین اولان جناب قادر وقیوم قبل الوقوع بونلری بیله دیکی حالده عدل و حمد باری مقتضاسیجه مجرد علمی ایله عبادینه جزا و یرمیور ، بلکه تحقیق ایدن معلومی ایله جزا و یریور ، سین و ظهور ایدنجه جزائک وقوعی عدل اولیور ، حسن اولیور .

مکلفین رسل کرامک ارسلندن صکره ایکی حالده بولور یا « آمنت » دیر ، یا خود سیئاتنده مستمر اولور . « آمنت » دیان کیمسه مک ایمان ایله حجت وثبات ایمانی تحقیق ایتمش ، جناب باری ده آتی امتحان ایلمش اولور . سیئاتنده مستمر اولان کیمسه مک قبض و ناصیه سی یدالهیده در ، « آمنت » دیان ذاندن زیاده بلایه مبتلادر . اوت مؤمن اعسای طرفندن اله دوچار اولور ، فقطه مؤمن اولیانده معاقب اولور که آنده کی الم مؤمنک دوچار اولدیغی المدن قات قات زیاده در . مؤمن اولسون ، غیر مؤمن اولسون هر کس ایچون الم حاصلدر . مؤمنده عاجلا الم حاصل اولور ، صوکره منقطع اولورده اعظم لذات آتی تعقیب ایدر ؛ غیر مؤمنده عاجلا لذت حاصل اولور ، صوکره منقطع اولورده اشد آلام آتی تعقیب ایدر . ایسته شهواته اتباع ایدنلرک خالی بودر : ابتدادن متلذذ اولور ، صکره بولنت و سروری الم تعقیب ایدر . آرتیق مؤمن اولسون ، غیر مؤمن اولسون انسان ایچون الم ضروری اولونجه عقل ، علم ، دین ، مروت الم مستمر دن تخلص ایچون الم منقطعی

احتمالی ، الم اشد دن نور تیل مقیچون الم اخفی اختیاری امر ای دیور ؛ آجل فقط دائم وعظیم اولان لذت ایله عاجل فقط منقطع و قلیل اولان لذت آرمه سنده فرق عظیم هر کجه مسلم اولمغه آجل ، دائم ، عظیم اولان لذته مقابل عاجل ، منقطع ، قلیل اولان لذتی ترک ایتمکی دم عقل و علم و دین و مروت امر ای دیور . بوندن طولانی عقلک خاصه سی عواقب و غایاته نظر در .

احکم الحاکمین اولان جناب متعل کمال غایاتی کمال وقوت اسبابه ، نقصان غایاتی ده نقصان اسبابه تابع قیابور ؛ اسباب نعیم ولذتی کامل اولانک غایات نعیم ولذتی ده کامل ، بالعکس اسباب نعیم ولذتی ناقص اولانک غایات نعیم ولذتی ده ناقص اولور ؛ اسباب نعیم ولذتی محروم اولان کیمسه غایات نعیم ولذتی محروم اولور .

بر انسان یورولمه مزین علم نافع ، عمل صالح ، اخلاق فاضله فصل تحصیل ابدی ؟ مصالح دنیا بر جوق تم و مشقت ایله تحصیل اولور سه نعمت دائم ، حیات ابدیه ده جوق مشقت و محنت ایله تحصیل اولور ، آرز بر زمان ایچنده فصل اولور ده خیر دائم وصول میسر اولور ؟

تر بدین ادراک المعالی رخصه

ولابد دون الشهد من ابر النحل

دار ابتلا دار جزانک بر کو برسی ، بر تار لاسیدر . بوکا مبنی نفس انانیه هم شری ، هم خیری ازاده به مستعد اوله رق یارادلس ؛ نفوس ملائکه کی یالکز خیری ازاده به قادر ، یا خود نفوس شیطین کی یالکز شری ازاده به مقتدر یارادلامشدر . نفوس ملائکه خیر اوزره ، نفوس شیطین شر اوزره مطبوع در ، نفوس انانیه ایسه خیر و شره مستعد در .

انسان آنجق چاهده ایله کله نائل اولور ؛ انسانک مجاهده سی ده آنجق کندی منافقه عاقدور .

— ومن جاهد قائما مجاهد لفسه ان الله لنفی عن العالمین —

دار الحکمة الاسلامیه اعضا سندن

از میرلی

اسماعیل حق